

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра педагогіки, адміністрування і соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
12 вересня 2024 року, протокол № 7
Голова вченої ради ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»

В. В. Супрун

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ

(назва навчальної дисципліни)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
за вільним вибором здобувача вищої освіти**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Київ -2024

Робоча програма навчальної дисципліни вільного вибору «Штучний інтелект в освіті» за вільним вибором здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти укладена відповідно до навчальних планів освітньо-професійних/освітньо-наукових програм Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

Т. А. Махиня, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 2 від 4 вересня 2024 р.)

Затверджено Вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 7 від 12 вересня 2024 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, освітній рівень, спеціальність</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	цикл вибіркових освітніх компонент	Рік підготовки
		Семестр
Загальна кількість годин – 120	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції
		8
		Практичні, семінарські
		6
		Самостійна робота
		106
Вид контролю		
		залік

***Примітка:** співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та аудиторної роботи становить 10 % / 90%*

2. Мета та завдання викладання навчальної дисципліни

Основна **мета** вивчення дисципліни «**Штучний інтелект в освіті**» полягає у формуванні у здобувачів здатності до використання інструментів штучного інтелекту для вдосконалення освітнього процесу на основі персоналізації навчання, аналізу та створення методичних матеріалів, а також формування готовності до критичного оцінювання викликів й перспектив застосування штучного інтелекту в освіті.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «**Штучний інтелект в освіті**» полягають в:

- ознайомленні здобувачів із основними концепціями штучного інтелекту;
- формуванні у здобувачів розуміння можливостей використання штучного інтелекту в організації освітнього процесу, автоматизації оцінювання знань та забезпеченні зворотного зв'язку;
- формування у здобувачів умінь щодо використання інструментів штучного інтелекту для створення освітнього контенту (генерація тексту, відео, інтерактивних завдань);
- ознайомленні здобувачів із інструментами аналізу та узагальненні освітніх даних, прогнозуванні успішності здобувачів та оптимізації навчальних стратегій;
- формуванні критичного мислення у процесі використання штучного інтелекту в освітньому процесі;
- ознайомленні здобувачів із етичними викликами та перспективами штучного інтелекту в освіті.

Предметом вивчення дисципліни «Штучний інтелект в освіті» є сучасні концепції, інструменти та підходи до використання штучного інтелекту в освітнього процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Штучний інтелект в освіті» здобувачі вищої освіти мають знати:

- сутність поняття «штучний інтелект» та його складових;
- історію розвитку штучного інтелекту;
- нормативно-правові засади розвитку штучного інтелекту в Україні;
- ризики використання штучного інтелекту в освіті;
- етичні стандарти розробки та впровадження штучного інтелекту в освіті;
- принципи формування ефективного запиту: користувачька роль, завдання, формат, контекст, приклад;
- можливості великих мовних моделей ChatGPT, Bard, Gemini та Perplexity для генерування планів уроків, дидактичних матеріалів та налагодження зворотного зв'язку;
- приклади інструментів та спеціалізованих сервісів штучного інтелекту для створення рисунків, презентацій, субтитрів, озвучування, анімацій та відео на основі зображень;

У результаті вивчення навчальної дисципліни «**Штучний інтелект в**

освіті» здобувачі вищої освіти мають вміти:

- складати чіткі та конкретні запити до моделей штучного інтелекту у процесі використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі, враховуючи різні контексти та формати;
- обирати відповідні інструменти штучного інтелекту для створення освітнього контенту (підготовки методичних матеріалів, створення зображень, презентацій, відео тощо) та програми наукового дослідження;
- аналізувати та узагальнювати освітні дані, прогнозувати успішність навчання та розроблювати індивідуальну освітню траєкторію засобами штучного інтелекту;
- використовувати віртуальних асистентів чи чат-ботів для підтримки навчання чи виконання рутинних завдань;
- критично оцінювати результати, отримані за допомогою інструментів штучного інтелекту, та вносити необхідні корективи;

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, історія розвитку та роль штучного інтелекту в освіті

Основні поняття штучного інтелекту, його складові (машинне навчання, нейронні мережі, глибинне навчання).

Історія розвитку штучного інтелекту. Народження штучного інтелекту (1952-1956 рр.). Перша програма штучного інтелекту – Logic Theorist. Золоті роки штучного інтелекту (1956-1974 рр.). Перший чат-бот – ELIZA (1966 р.). перший інтелектуальний людиноподібний робот WABOT-1 (1972 р.). Перша «зима штучного інтелекту» (1974-1980 рр.). Бум штучного інтелекту (1980-1987 рр.). Перша національна конференція Американської асоціації штучного інтелекту у Стенфордському університеті (1980 р.). Друга «зима штучного інтелекту» (1987-1993 рр.). Поява інтелектуальних агентів (1993-2011 рр.). Deep learning, Big Data та artificial general intelligence (2011-дотепер). Генеративні змагальні мережі. Модель глибинного навчання Трансформер (2017 р.). Великі мовні моделі ChatGPT, Bard, Gemini та Perplexity. Принципи роботи генеративного штучного інтелекту на прикладі великих мовних моделей в ChatGPT і Gemini та нейронні мережі, які лежать в основі цих моделей. Майбутнє штучного інтелекту.

Тема 2. Сучасний стан розвитку технологій штучного інтелекту в Україні

Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні в перспективі до 2030 року (№ 1556-р. від 2 грудня 2020 р.).

Штучний інтелект як інструмент для досягнення важливих національних цілей та розвитку України у різних сферах. Основні завдання освіти у розвитку штучного інтелекту в Україні. Рішення державної політики у розвитку штучного інтелекту в Україні у сфері вищої освіти, науки, підвищення кваліфікації та

професійної перепідготовки кадрів.

Етичний і відповідальний штучний інтелект, упередження. Приклади упереджень у рішеннях штучного інтелекту. Шляхи уникнення дискримінації за статтю, расою, національністю та соціальним статусом.

Зміна ролі викладача: від безпосереднього навчання до модератора освітнього процесу.

Етичні стандарти розробки та впровадження штучного інтелекту в освіті. Рекомендації щодо розробки етичних стандартів використання штучного інтелекту в освітньому процесі. Етичний контроль і аудит систем штучного інтелекту в освіті.

Тема 3. Потенціал штучного інтелекту в освіті

Основні принципи та можливості застосування штучного інтелекту в освітньому процесі. Аналіз переваг впровадження штучного інтелекту в освіту: персоналізація навчання, автоматизація рутинних завдань, підвищення ефективності навчання тощо. Обговорення потенційних проблем, пов'язаних з використанням штучного інтелекту в освіті. Аналіз сучасних тенденцій у галузі застосування штучного інтелекту в освіті та прогнозування майбутніх напрямків розвитку.

Загальна характеристика інструментів штучного інтелекту для освіти. Можливості застосування штучного інтелекту для вирішення щоденних завдань андрагога. Практичні поради щодо створення чітких та конкретних запитів до моделей штучного інтелекту у процесі використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі.

Текстові генератори та їх можливості для створення методичних матеріалів та питань для тестів на основі заданої інформації. Аналіз великих обсягів текстової інформації з виділенням ключових моментів, складання конспектів та планів занять.

Тема 4. Практика використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі

Платформи та сервіси на основі штучного інтелекту для аналізу та організації освітнього процесу. Можливості платформ Eduaide.AI, Magic School та Schemely для генерування навчальних матеріалів, зворотного зв'язку та презентацій. Використання інструментів штучного інтелекту для обробки та аналізу освітніх даних (навчальна аналітика, прогнозування успішності та рекомендації для здобувачів). Можливості інструментів Copilot і Gemini для генерації зображень, а також спеціалізованих сервісів, таких як Midjourney, Imgger.ai та Leonardo.ai для створення ілюстрацій, інфографіки та візуалізації складних понять. Можливості створення презентацій за допомогою Gamma.

Інструменти для персоналізації навчання: адаптивні навчальні платформи, індивідуальні навчальні плани. Інструменти для оцінювання знань: автоматичне оцінювання завдань, аналіз прогресу учнів. Інструменти для взаємодії: чат-боти для підтримки учнів, віртуальні помічники викладачів.

Створення креативного контенту для блогів та соціальних мереж.

Тема 5. Можливості штучного інтелекту для науки

Можливості штучного інтелекту для виявлення закономірностей у великих наборах даних. Використання штучного інтелекту для аналізу літератури, створення анотацій та резюме. Можливості штучного інтелекту для створення та перевірки наукових гіпотез, прогнозування майбутніх результатів на основі історичних даних. Розробка програми досліджень за допомогою інструментів штучного інтелекту.

Використання інструментів штучного інтелекту для класифікації, візуалізації, аналізу та інтерпретації різноманітних наборів даних з глобальних джерел у вигляді таблиць та презентацій. Системи для пошуку та аналізу наукових публікацій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		Л	П	СР
Тема 1. Сутність, історія розвитку та роль штучного інтелекту в освіті	15	2		13
Тема 2. Сучасний стан розвитку технологій штучного інтелекту в Україні	15	2		13
Тема 3. Потенціал штучного інтелекту в освіті	30	2	2	26
Тема 4. Практика використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі	30		2	28
Тема 5. Можливості штучного інтелекту для науки	30	2	2	26
Всього:	120	8	6	106

5. Теми та зміст лекційних занять

№ з/п	Теми лекційних занять	Зміст лекційних занять	Кількість годин
1.	Сутність, історія розвитку та роль штучного інтелекту в	1. Сутність та передумови виникнення штучного інтелекту в освіті 2. Принципи роботи генеративного штучного інтелекту на прикладі великих мовних моделей в ChatGPT і Gemini	2

	освіті	3. Основні напрямки розвитку технологій штучного інтелекту в Україні 4. Виклики та обмеження для розвитку штучного інтелекту в освіті	
2.	Сучасний стан розвитку технологій штучного інтелекту в Україні	1. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні в перспективі до 2030 року 2. Напрями використання штучного інтелекту в освіті 3. Критичні та етичні аспекти використання штучного інтелекту 4. Переосмислення вимог до цифрових компетентностей	2
3.	Потенціал штучного інтелекту в освіті	1. Особливості спілкування із великими мовними моделями 2. Огляд інструментів штучного інтелекту для створення навчальних тестів і завдань 3. Огляд інструментів штучного інтелекту для створення навчальних зображень і узагальнення даних 4. Огляд інструментів штучного інтелекту для створення навчальних презентацій і відео	2
4.	Можливості штучного інтелекту для науки	1. Можливості використання штучного інтелекту у різних сферах науки 2. Огляд інструментів штучного інтелекту для підтримки наукових дослідженнях 3. Якість освіти та академічна доброчесність в умовах розвитку штучного інтелекту 4. Принципи використання інструментів штучного інтелекту у наукових дослідженнях	2
Всього:			8

6. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Тематика практичних занять	Зміст практичних занять	Кількість годин
1.	Потенціал штучного інтелекту в освіті	1. Prompt engineering та принципи формування ефективних запитів у ChatGpt та Gemini 2. Використання штучного інтелекту для створення навчальних тестів і завдань 3. Розробка критеріїв для оцінювання відкритих питань та есе Практичні завдання: 1. Здійснити реєстрацію у ChatGpt та Gemini	2

		<p>2. Почати діалог з ChatGpt та Gemini на будь-яку тему за принципами prompt engineering</p> <p>3. Порівняти результати у ChatGpt та Gemini щодо розробки навчальних тестів та завдань.</p> <p>4. Оцінити відповіді на основі запропонованих критеріїв</p>	
2.	<p>Практика використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі</p>	<p>1. Формування ефективних запитів у ChatGpt та Gemini для освітніх потреб</p> <p>2. Розробка текстових навчальних матеріалів до дисципліни за допомогою ChatGpt та Gemini</p> <p>3. Інструменти штучного інтелекту для створення зображень та презентацій</p> <p>4. Переваги та недоліки застосування штучного інтелекту для створення освітнього контенту</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Ведення діалогу з ChatGpt та Gemini щодо розробки авторського курсу або планування індивідуальної освітньої траєкторії щодо опанування інструментів штучного інтелекту</p> <p>2. За допомогою інструменту генерації презентацій Gamma.app підготуйте презентацію на тему: «Як штучний інтелект змінить освіту»</p> <p>3. За допомогою інструменту генерації зображення StableVideo створіть зображення з власного малюнку</p> <p>4. Описати переваги та недоліки застосування штучного інтелекту для створення освітнього контенту, що були виявлені під час практичного заняття</p>	2
3.	<p>Можливості штучного інтелекту для науки</p>	<p>1. Формування ефективних запитів у ChatGpt та Gemini для наукових досліджень</p> <p>2. Підбір та аналіз літератури за тематикою дослідження</p> <p>3. Інструменти штучного інтелекту для створення ментальних карт та відео</p> <p>4. Переваги та недоліки застосування штучного інтелекту у наукових дослідженнях</p> <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Ведення діалогу з ChatGpt та Gemini щодо формулювання гіпотези та розробки програми наукового дослідження</p> <p>2. Формування запиту на огляд літератури за тематикою дослідження,</p>	2

		3. Створить відео-привітання на основі власного аватару у Neugen, що проговорює тему Вашого дослідження 4. Описати переваги та недоліки застосування штучного інтелекту для створення освітнього контенту, що були виявлені під час практичного заняття	
Всього:			6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Перехід до кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищій школі зумовлює суттєве посилення ролі самостійної роботи здобувачів, спрямованої на засвоєння ними змісту навчання, набуття професійної компетентності. Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань.

При вивченні дисципліни «Штучний інтелект в освіті» на самостійну роботу магістрантів навчальним планом відведено 112 години, що становить близько 90 % від загального обсягу навчального навантаження.

№ з/п	Назва теми	кількість годин
1.	Тема 1. Сутність, історія розвитку та роль штучного інтелекту в освіті	13
2.	Тема 2. Сучасний стан розвитку технологій штучного інтелекту в Україні	13
3.	Тема 3. Потенціал штучного інтелекту в освіті	26
4.	Тема 4. Практика використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі	28
5.	Тема 5. Можливості штучного інтелекту для науки	26
Разом:		106

У таких умовах на перший план виходять проблеми підвищення результативності самостійної роботи здобувачів, розробки дидактично обґрунтованих підходів до її проєктування та організації, впровадження ефективних методик управління її виконанням.

Традиційні види самостійної роботи, такі як репродуктивна, реконструктивна, евристична та дослідницька, безумовно, мають важливе значення для засвоєння знань та розвитку навичок студентів. Проте, вони мають певні обмеження, оскільки не завжди відповідають динамічному розвитку галузі штучного інтелекту. Саме тому, нами запроваджено онлайн курси як вид самостійної роботи з дисципліни «Штучний інтелект в освіті», перевагами яких

є безкоштовний доступ до найновішої інформації, інтерактивність та швидкий зворотній зв'язок; можливість навчатися у зручний час на будь-якому пристрої; дидактичних матеріалів, сучасних технологій та практичних кейсів; можливість переймати досвід від найкращих університетів, експертів галузі та викладачів тощо. При вивченні курсу «Штучний інтелект в освіті» до основних форм самостійної роботи здобувачів відноситься:

- виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи;
- поточний контроль у формі тестування.

8. Індивідуальні творчі завдання для самостійної роботи здобувачів

Обов'язковою умовою допуску складання заліку є **виконання одного індивідуального творчого завдання до кожної з тем курсу на вибір**. Кожне завдання з теми курсу оцінюється у 8 чи 9 балів.

№ з/п	Назва теми	кількість балів
Тема 1. Сутність, історія розвитку та роль штучного інтелекту в освіті		9
1.1.	Підготувати інфографіку «Історія становлення штучного інтелекту», в якій охарактеризувати основні етапи розвитку штучного інтелекту	
1.2.	Створіть список із 5–10 професій, що, на вашу думку, найбільше зміняться під впливом штучного інтелекту в найближчі 10 років. Подумайте, які саме зміни відбудуться.	
1.3.	Підготуйте огляд 9 англомовних публікацій з 2023 року на тематику перспектив використання штучного інтелекту у різних галузях. Для формування списку літератури використовуйте ResearchGate – соціальну мережу для науковців https://www.researchgate.net/	
Тема 2. Сучасний стан розвитку технологій штучного інтелекту в Україні		9
2.1.	За покликанням https://is.gd/87r25k ознайомтеся із рекомендаціями ЮНЕСКО щодо етики штучного інтелекту. На основі документу сформуєте список ключових фактів, що підкреслюють важливість етичних норм у розвитку технологій штучного інтелекту.	
2.2.	Створіть список онлайн-курсів або програм навчання за напрямом штучного інтелекту, які Вас цікавлять.	
2.3.	Підготуйте огляд 9 україномовних публікацій за 2023 рік на тематику перспектив використання штучного інтелекту в освіті. Для формування списку літератури можете використовувати наступні ресурси: Гугл Академія https://scholar.google.com.ua/	

	ResearchGate - соціальна мережа для науковців https://www.researchgate.net/	
Тема 3. Потенціал штучного інтелекту в освіті		8
3.1.	Підготуйте інфографіку «ТОП-2023 інструментів штучного інтелекту», в якій запропонуйте безкоштовні та умовно безкоштовні інструменти штучного інтелекту за видами генерації інформації чи за напрямками діяльності	
3.2.	<p>Підготуйте презентацію на одну із наступних тем, або ж запропонувати свою у розрізі потенціалу штучного інтелекту в освіті. У процесі виконання завдання залучайте інструменти ШІ для генерації тексту, обробки даних, візуалізації та створення ілюстрацій. Орієнтовні теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Штучний інтелект як інструмент перетворення освіти</i> - <i>Майбутнє викладача: як штучний інтелект змінює професію</i> - <i>Кар'єрний компас в епоху штучного інтелекту</i> - <i>Штучний інтелект як помічник викладача: можливості та обмеження</i> - <i>Етичні аспекти використання штучного інтелекту в освіті</i> - <i>Автоматизоване оцінювання знань студентів: можливості штучного інтелекту для підвищення об'єктивності</i> - <i>Штучний інтелект як інструмент розвитку критичного мислення</i> - <i>Захист приватності та забезпечення академічної доброчесності в епоху штучного інтелекту</i> 	
Тема 4. Практика використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі		9
4.1.	Розробити освітню програму особистісного розвитку, використовуючи інструменти штучного інтелекту для генерації тексту на основі запиту, у якому опишіть досвід, освіту, інтереси, опановані компетенції та очікування. На основі запропонованих напрямів виберіть 2-3 ключові компетентності, які Ви хотіли б розвинути (наприклад, критичне мислення, креативність, емоційний інтелект, лідерські якості, цифрова грамотність). Визначте терміни і конкретні дії до розвитку кожної компетентності. За допомогою запитів визначте критерії оцінювання ефективності програми.	
4.2.	Зберіть дані про успішність студентів (наприклад, результати тестів, відвідування занять). Використовуючи інструменти для аналізу даних (наприклад, Google Sheets, Excel з додатковими модулями), проведіть аналіз даних засобами штучного інтелекту. Сформулюйте висновки щодо ефективності освітнього процесу та виявлення проблемних зон. Сформулюйте рекомендації щодо вдосконалення навчального процесу на основі отриманих даних.	
Тема 5. Можливості штучного інтелекту для науки		9
5.1.	Розробіть рекомендації щодо етичних стандартів використання штучного інтелекту у наукових дослідженнях	

5.2.	На основі визначеної теми курсової чи магістерської роботи сформулюйте мету, завдання та гіпотезу дослідження. Порівняйте згенеровані результати із науковим вступом до вашого дослідження. За потреби внесіть правки до Вашого наукового вступу. Презентуйте Ваш вступ за допомогою платформи для презентацій з використанням штучного інтелекту Gamma	
	Разом:	44

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Дисципліна передбачає навчання із застосуванням наступних методів:

- проведення лекцій та семінарсько-практичних занять із використанням наочних методів навчання (презентацій, відео-матеріалів тощо);
- застосування інтерактивних методів навчання під час лекційних та практично-семінарських занять («мозкового штурму», дискусія, обговорення, робота у групах);
- виконання індивідуальних творчих завдань у межах годин, відведених на самостійне вивчення дисципліни;
- робота з платформами та сервісами на основі штучного інтелекту для аналізу та організації освітнього процесу.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення здобувачів оцінюються на основі Положення про екзамени та заліки у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту та психології» (http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/docum/polog3/26Положення%20про%20іспити%20та%20заліки_n2_1.pdf).

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення тестування, оцінювання активності на лекційних та практичних заняттях, виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) та оцінюється сумою набраних балів за всіма темами. Контроль академічної успішності охоплює поточну успішність з урахуванням якості виконання індивідуальних творчих завдань, а також передбачає підсумковий контроль, що складається із двох частин – виконання групового проєкту та підсумкового тесту.

Формою підсумкового контролю є залік.

Загальна (остаточна) кількість балів вираховується сумарно: бали поточного контролю – 60 та бали поточного контролю – 40 (онлайн тестування для перевірки закріпленого матеріалу). Максимальна кількість балів – 100.

Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності

здобувача при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Штучний інтелект в освіті», є:

- креативність: ступінь оригінальності ідеї та підходу до виконання завдання;
- глибина розуміння теми (демонстрація знань про штучний інтелект та його застосування в освіті);
- практична цінність (корисність створеного продукту для освітнього процесу);
- командна робота (для групових завдань): здатність працювати в команді, розподіляти обов'язки та досягати спільних цілей;
- критичне мислення: здатність аналізувати інформацію, виявляти помилки та пропонувати альтернативні рішення;
- презентація результатів: якість оформлення роботи, чіткість викладу матеріалу, вміння відповідати на запитання.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати виконання індивідуальних завдань студентів та тестування) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями: 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо); 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
68-74	D	задовільно
60-67	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	незадовільно

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Відвідування лекцій – 1 бал за 2 год лекційного заняття (1*4=4 бали)

Активність здобувача освіти на практичних заняттях – 4 бали за одне практичне заняття (4*3=12 балів)

Виконання індивідуальних завдань (по 1 завданню на вибір з кожної теми) – $9 \cdot 4 + 8 = 44$ балів)

Тестування – 40 балів

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний контроль та самостійна робота, виконання індивідуальних завдань															Всього	
Тема 1			Тема 2			Тема 3			Тема 4			Тема 5				Тестування
10			10			13			13			14			40	
Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ	Л	П	ІЗ		
1	-	9	1	-	9	1	4	8		4	9	1	4	9		

*Л – лекція; П – робота на практичному занятті; ІЗ – виконання індивідуального завдання

Умови відпрацювання пропущених занять

Сумарна загальна кількість балів за відвідування аудиторних занять, що включає відвідування лекцій та активність на практичних заняттях, становить 10 балів. В умовах, коли 90% матеріалу виноситься на самостійне опрацювання, відпрацювання аудиторних занять не є обов'язковим, проте є можливість їх відпрацювання у такий спосіб:

1) для лекцій – скласти 10 тестових завдань із 3 варіантами відповідей, відповідно до презентації;

2) для практичних – виконання завдання за інструкціями та завантаження їх до Google Класу;

3) можливості для неформальної освіти: отримання сертифікату за онлайн курс «Початок роботи з ChatGPT : онлайн курс», розміщений на онлайн платформі Prometheus за покликанням: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GPT101+2023_T1

12. ОРІЄНТОВНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Що таке штучний інтелект (ШІ)?

- галузь інформатики, що займається розробкою машин, здатних виконувати завдання, які потребують інтелектуальних здібностей людини;
- програми для створення віртуальних реальностей та керування роботами віддалено;
- метод вивчення мови програмування;
- технології для створення штучних організмів.

2. Який тип машинного навчання використовують, як правило, для навчання великих мовних моделей?

- навчання з учителем (supervised learning);
- навчання без учителя (unsupervised learning);
- навчання з підкріпленням (reinforcement learning);
- гібридне навчання (hybrid learning)..

3. Чим характеризується «величина» мовних моделей?
  - a) кількістю параметрів
  - b) кількістю мов, що підтримує модель
  - c) кількістю символів, що може згенерувати модель
  - d) розміром навчальної вибірки
4. Яку назву має концепція штучного інтелекту, суть якої полягає в тому, щоб формувати запити до великих мовних моделей у вигляді запитання, а не програмних інструкцій?
  - a) prompt engineering;
  - b) обробка природної мови (natural language processing);
  - c) велика мовна модель (large language model);
  - d) генерація тексту (text generation).
5. Що робити у випадку, якщо ChatGPT не завершив генерування відповіді?
  - a) написати «continue» в якості запиту;
  - b) ввести запит ще раз і почати процес генерування відповіді спочатку;
  - c) натиснути кнопку «перегенерувати відповідь»;
  - d) оновити сторінку і повторити запит.
6. Чи правильна теза, що ChatGPT запозичує тексти з навчального набору, а не генерує щоразу нові тексти?
  - a) так
  - b) ні
  - c) залежить від типу запиту
  - d) лише при цитуванні
7. Що таке промпт (підказка) у сфері штучного інтелекту?
  - a) набір вказівок для розуміння завдання штучним інтелектом;
  - b) набір інструкцій для розробників штучного інтелекту;
  - c) програма для навчання штучного інтелекту;
  - d) система безпеки для штучного інтелекту.
8. Яка основна функція промпта (підказки)?
  - a) запуск програмного забезпечення для роботи штучного інтелекту;
  - b) зберігання даних для роботи штучного інтелекту;
  - c) оптимізація мережі штучного інтелекту;
  - d) надання контексту і вказівок моделі штучного інтелекту.
9. Яка порада допоможе штучному інтелекту краще обробити промпт (підказку)?
  - a) використовувати довгі складні речення в промпті;
  - b) використовувати багатозначні слова;
  - c) розбити промпт на невеликі зрозумілі речення;
  - d) уникати надання деталей.
10. Що забезпечує мовнезалежність ChatGPT?
  - a) спеціальні алгоритми машинного навчання;
  - b) велика навчальна вибірка;
  - c) можливість генерувати запити та відповіді будь-якою мовою;
  - d) автоматичний переклад запитів.

11. Що можна зробити для покращення точності текстів, створених українською мовою?
- a) використовувати короткі запити;
  - b) формулювати детальні та конкретні запити;
  - c) вказувати бажаний обсяг тексту;
  - d) уникати використання української мови.
12. Яким чином штучний інтелект може допомогти урізноманітнити питання у навчальних тестах?
- a) знайти і використати питання з мережі інтернет;
  - b) генерувати нові питання на основі навчальних матеріалів;
  - c) копіювати питання з різних підручників;
  - d) зменшити кількість варіантів відповідей.
13. Як ChatGPT може сприяти мотивації студентів до навчання?
- a) викладаючи студентам додаткові завдання;
  - b) створюючи аргументи, чому певна тема є важливою для їхнього майбутнього;
  - c) виконуючи за студентів їхні завдання;
  - d) відповідаючи на запити виключно англійською мовою.
14. У більшості сервісів на основі штучного інтелекту підказку для створення зображень краще записувати:
- a) англійською мовою;
  - b) українською мовою;
  - c) мовою програмування;
  - d) за допомогою спеціальних вказівок.
15. Як штучний інтелект впливає на нашу стрічку новин?
- a) забезпечує лише новини від офіційних джерел та великих медіа;
  - b) аналізує вашу поведінку та вподобання, щоб підбирати релевантний контент;
  - c) випадковим чином додає різноманітний контент незалежно від ваших інтересів;
  - d) вимикає будь-який небажаний контент за запитом користувача.
16. Яка основна мета великих мовних моделей (LLM)?
- a) генерація зображень;
  - b) прогнозування наступного слова або фрази на основі наданої інформації;
  - c) створення музичних творів;
  - d) управління роботами.
17. Яка архітектура лежить в основі великих мовних моделей?
- a) рекурентна нейронна мережа;
  - b) конволюційна нейронна мережа;
  - c) трансформерна архітектура
  - d) нейронна мережа Хопфілда
18. Яка з наступних сфер не є типовою для використання великих мовних моделей?
- a) освітні інструменти;

- b) бізнес-аналітика;
  - c) медіа-генерація контенту;
  - d) управління авіарейсами.
19. Що рекомендується робити, якщо отримана відповідь на промзапит не є релевантною?
- a) перевірити налаштування моделі;
  - b) змінити формулювання запиту;
  - c) використовувати лише англійську мову;
  - d) знизити складність запиту.
20. Яка основна проблема великих мовних моделей у контексті етики?
- a) низька швидкість обробки даних;
  - b) недостатня кількість тренувальних даних;
  - c) можливість генерації упередженої або неправдивої інформації;
  - d) невміння аналізувати числові дані.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Робоча навчальна програма дисципліни «Штучний інтелект в освіті»; презентація лекційних матеріалів у Power Point, методичних матеріалів, завдань для практичних занять та самостійної роботи студентів у середовищі Google Classroom, нормативні документи: Закон України про вищу освіту; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні»; навчальні плани; положення про організацію навчального процесу у ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бахмат, Н. В. (2023). Штучний інтелект у вищій освіті: можливості використання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, (35), 161-173.
2. Бердо, Р. С., Расюн, В. Л., & Величко, В. А. (2023). Штучний інтелект та його вплив на етичні аспекти наукових досліджень в українських закладах освіти. *Академічні візії*, (22). вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/469>
3. Виклики штучного інтелекту («Збруч»). Дата публікації 29 грудня, 2020 р. URL : <https://ucu.edu.ua/news/vyklyky-shtuchnogo-intelektu-zbruch/>
4. Гуралюк, А. Г. (2023). Штучний інтелект як інноваційна інформаційна технологія у педагогічних дослідженнях (аналітичний огляд). *Аналітичний вісник у сфері освіти й науки*, 18, 67-79.
5. Початок роботи з ChatGPT : онлайн курс. URL : https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GPT101+2023_T1
6. Мар'єнко, М., & Коваленко, В. (2023). Штучний інтелект та відкрита

наука в освіті. Фізико-математична освіта, 38(1), 48–53.
<https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-007>

7. Москалюк, М. М., Москалюк, Н. В., & Лень, А. В. (2023). Штучний інтелект в закладах вищої освіти: переваги та недоліки. Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету», (15), 85–96. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2023.157>

8. Панухник, О. В. (2023). Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ІІІ. Галицький економічний вісник, 83(4), 202-211.

9. Практичне використання штучного інтелекту: онлайн курс. URL : <https://youtube.com/playlist?list=PLWLv1C3ZXGfUzdZhyN0nl8l6IJCi328IO&si=nFuT5Gc36Z9D1kIw>

10. Приймаченко І. Штучний інтелект в освіті: можливості, виклики та перші кроки великої адаптації. URL : <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/08/04/255650/>

11. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1556-р від 2 грудня 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>

12. Рудніцький, Я. Е. (2023). Штучний інтелект в освіті: ChatGPT як ключовий інструмент для покращення навчання здобувачів освіти. *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр. 2023. № 7. 462 с., 324.*

13. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні: монографія [За заг. ред. А.І.Шевченка]. Київ: ППШ, 2023. 305 с.

14. Толочко, С. В., Бордюг, Н. С., & Міронець, Л. П. (2023). Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. *Інноваційна педагогіка*, 2(62), 25-32.

15. Філіпенко, Л. В., Думанський, О. В., & Козак, О. В. (2023). Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*, (19). DOI <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380>

16. Harry, A. (2023). Role of AI in Education. *Interdisciplinary Journal and Humanity (INJURITY)*, 2(3), 260-268. <https://doi.org/10.58631/injury.v2i3.52>

17. Kamalov, F., Santandreu Calonge, D., & Gurrib, I. (2023). New era of artificial intelligence in education: Towards a sustainable multifaceted revolution. *Sustainability*, 15(16), 12451.

18. Nguyen, N. D. (2023). Exploring the role of AI in education. *London Journal of Social Sciences*, (6), 84–95. <https://doi.org/10.31039/ljss.2023.6.108>